

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o snížené sazby daně z přidané hodnoty

KOM(2008) 428 v konečném znění – 2008/0143(CNS)

(2009/C 218/19)

Dne 28. srpna 2008 se Rada, v souladu s článkem 93 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

„návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o snížené sazby daně z přidané hodnoty“

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2009. Zpravodajem byl pan SANTILLÁN.

Na 451. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 25. a 26. února 2009 (jednání dne 25. února 2009), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 171 hlasy pro, 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV schvaluje technické změny, z velké části nezbytné, kterými návrh směrnice mění směrnici 2006/112/ES. Lituje však, že kvůli nedostatku vůle má návrh omezený rozsah.

1.2 Jak již bylo dříve zmíněno, uplatňování DPH na energeticky úsporné a k životnímu prostředí šetrné služby a zboží je jev, který musí být zvážen.

1.3 Co se týče snížené DPH pro poskytnutí služeb spočívajících v renovaci, opravách, přestavbě, údržbě a úklidu bytů, zpochybňuje EHSV oprávněnost odstranění odkazu na „sociální“ bydlení. Vzhledem k tomu, že uplatňování snížených sazeb DPH není povinné, závisí v každém případě na rozhodnutí každého členského státu.

1.4 Účelem zavedení možnosti uplatňování snížené DPH na restaurační a pohostinské služby, které některé členské státy odmítají, pro všechny členské státy je stanovit rovné podmínky, protože riziko narušení hospodářské soutěže při stávajícím uspořádání je nízké. EHSV schvaluje vyjmutí alkoholických nápojů z uplatňování nižší sazby.

1.5 V případě „drobných oprav movitého hmotného majetku“ musí zákony členského státu přesně stanovit, které služby budou patřit do snížené sazby, vzhledem k šíři použitých termínů.

1.6 EHSV navrhuje, aby dietní výrobky vhodné k určitým onemocněním byly osvobozeny od DPH (viz 4.8.6 tohoto stanoviska).

1.7 EHSV navrhuje, aby se autoservisní služby úpravů kritéria tohoto návrhu začlenily do přílohy III, a to ve smyslu ustanovení odstavce 4.8.5.1 tohoto stanoviska.

1.8 EHSV souhlasí s uplatňováním snížených sazeb na rozšířené kategorie zboží a služeb v rámci konkrétních rozpočtových možností členských států, hospodářské situace a zájmů vnitřního trhu členských států Evropské unie.

1.9 EHSV vítá snahy Komise o úplnou harmonizaci DPH, je však zklamán nedostatečnou politickou rozhodností na straně Rady EU.

2. Úvod

2.1 Návrh směrnice, na kterou odkazuje toto stanovisko, se skládá z **dotatků a technických úprav** směrnice 2006, dále jen „směrnice o DPH“ (¹).

(¹) Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 347, 11.12.2006).

2.2 Záměrem Komise je zavést řadu nutných reforem, aby byly vyřešeny „právní a politické problémy, které vznikly kvůli rozdílnému výkladu směrnice nebo kvůli neexistenci rovných podmínek pro všechny členské státy, pokud jde o možnost uplatňování snížených sazeb v oblastech, v nichž není dotčeno řádné fungování vnitřního trhu“.

2.3 Cílem je poskytnout členským státům větší samostatnost a jistotu, stejně jako rovný přístup.

2.3.1 Ačkoliv se nezaměřuje výhradně na malé a střední podniky, bude mít na tyto podniky příznivý účinek, jelikož dotyčná odvětví zahrnují mnoho malých a středních podniků, a návrh poskytne právní jistotu, pokud jde o další uplatňování snížených sazeb DPH v těchto odvětvích.

2.4 Čtyři typy změn směrnice o DPH:

— zařazení místně poskytovaných služeb, včetně trvalých, aktualizovaných ustanovení o službách s vysokým podílem lidské práce uvedených v příloze IV, jejichž platnost skončí dne 31. prosince 2010. Příloha IV bude následně zrušena;

— zrušení článků či odstavců dočasné povahy či těch, které se vztahují ke konkrétním poměrům ve členských státech, které již nejsou aktuální;

— zlepšení vypracování;

— změny v návrhu přílohy III obsahující „seznam dodání zboží a služeb, na které lze uplatnit snížené sazby podle článku 98“.

3. Nová příloha III

3.1 Změny v návrhu či dodatky ke konkrétním kategoriím.

3.1.1 Kategorie 3: **farmaceutické výrobky**. Zahrnutí „a savých hygienických výrobků“, které představují dámské hygienické potřeby a dětské pleny.

3.1.2 Kategorie 4: **vybavení pro zdravotně postižené**. Přidání „zařízení a [...] elektrické, elektronické nebo jiné vybavení a dopravní prostředky ..., jakož i leasing nebo nájem ...“. Návrh nyní zahrnuje rovněž vybavení či zařízení speciálně navržené nebo přizpůsobené pro zdravotně postižené (např. klávesnice s Braillovým písmem, speciálně upravené automobily).

3.1.3 Kategorie 6: **knihy**. Zahrnutí „audioknihy, [...] CD-ROM nebo podobné fyzické nosiče. ...“. Rozšíření na knihy na CD, CD-ROM či jiném podobném fyzickém médiu, které má převážně stejný obsah informací jako tištěné knihy.

3.1.4 Kategorie 8: **vysílání televizních nebo rozhlasových pořadů**. Vysvětlení, že zdanitelná plnění představují tyto služby, nikoli jejich příjem.

3.1.5 Kategorie 9: **poskytnutí služeb spisovatelů, atd.** Vysvětlení, že kategorie zahrnuje rovněž „včetně osob, které jsou odměňovány z jejich autorské odměny“. Změněno, jelikož autorské odměny nejsou službami pro účely DPH, nýbrž úplatou za určité služby.

3.1.6 Kategorie 16: **poskytnutí služeb pohřebních ústavů nebo krematorií**. Nové znění má oddělit předmět definice od kvality poskytovatele.

3.1.7 Kategorie 18: **úklid veřejných komunikací, zpracování domovního odpadu atd.** Nesrovnalosti jsou odstraněny zaručením snížené sazby pro tři další služby, které nejsou zahrnuty ve stávajícím znění: „čištění a recyklace odpadních vod“, „kanalizační služby“ a „recyklace odpadu a služby vedoucí k opakovanému použití“.

3.2 Rozšíření o služby související s **bydlením a některými nekomerčními budovami**.

3.2.1 Změna kategorie 10 a vložení nové kategorie 10a s cílem:

— dát členským státům více prostoru zrušením odkazu na „bydlení poskytované v rámci sociální politiky“,

— přidat „renovace, opravy a úklid bytů (v současnosti v příloze IV) a jejich údržba“,

— rozšířit snížení na služby spočívající v renovaci, opravách, přestavbě, údržbě a úklidu „bohoslužebných míst a kulturního dědictví a historických památek“.

3.3 Zahrnutí dvou nových kategorií

3.3.1 Restaurační a pohostinské služby

3.3.2 Kategorie 12 současné přílohy III (která není změněna) zahrnuje:

„Poskytnutí ubytování hotelovými a jinými obdobnými zařízeními, včetně poskytnutí ubytování v prázdninových táborech a na místech upravených k využívání jako tábořiště a parkovišť pro obytné přívěsy.“

3.3.3 Nová kategorie (12a) zahrnuje:

„Restaurační a pohostinské služby vyjma dodání alkoholických nápojů.“

3.3.3.1 Existují dva důvody pro toto přidání: a) potřeba zajistit rovné zacházení pro všechny členské státy a b) tyto služby splňují stejná kritéria jako ostatní místně poskytované služby, které byly přidány.

3.3.4 Místně poskytované služby

3.3.4.1 Tyto nové kategorie zahrnují pět oblastí:

„19) poskytnutí zahradnických nebo krajinářských služeb a údržba zahrad;

20) drobné opravy movitého hmotného majetku včetně jízdních kol a tříkolek všech druhů vyjma veškerých ostatních dopravních prostředků;

21) úklid a údržba movitého hmotného majetku;

22) poskytnutí domácích pečovatelských služeb (např. pomoc v domácnosti a péče o děti, staré, nemocné nebo postižené osoby);

23) osobní péče poskytovaná v kadeřnických salonech a zařízeních osobní péče.“

3.3.4.2 Tyto kategorie zahrnují služby, které se již objevují ve stávající příloze IV, která ustanovuje dočasné uspořádání do 31. prosince 2010, ale rovněž zahrnují některé nové služby podobné povahy.

4. Připomínky

4.1 EHSV důkladně projednal předmět stávajícího stanoviska, když přezkoumal sdělení Evropské komise ze dne 5. července 2007 o jiných než základních sazbách DPH ⁽¹⁾, které vychází ze studie předložené společností Copenhagen Economics.

⁽¹⁾ KOM(2007) 380 v konečném znění ze dne 5. července 2007.

4.2 Ve svém stanovisku ⁽²⁾ EHSV zdůraznil následující aspekty:

— DPH je členskými státy využívána k dosažení výhradně fiskálních cílů.

— Snížené sazby jsou reakcí na politická a sociální kritéria.

— Harmonizace DPH zůstává iluzí, která ospravedlňuje (dle Komise) snahu o sjednocení činností, které mají přeshraniční dopad či jsou v souladu s politickými kritérii přijatými Společenstvím.

— Musí být zajištěno, aby veškerá snížení sazeb DPH měla **skutečný** sociální základ.

— Zjednodušení a průhlednost usnadní podnikání a kontrolu prováděnou úřady.

— Je třeba opustit „přelud“ konečného režimu a členské státy musí mít zaručenu větší autonomii při uplatňování snížených sazeb na **místní služby**.

4.2.1 Připomínky obsažené ve stanovisku jsou stále zcela platné.

4.3 Návrh směrnice činí jen částečné a nutné změny v současném uspořádání. Dle vysvětlení Komise nechce provádět hloubkovou revizi stávající směrnice, na základě které diskuse „právě začala“. Zaměřuje se však na sociálně a ekonomicky důležitá témata jako DPH pro restaurace, služby s vysokým podílem lidské práce a místně poskytované služby.

4.4 Technické změny

Čistě technické změny si obecně zasluhují podporu EHSV, pokud jsou důležité a mohou zlepšit návrhy a ujasnit sporné body.

4.5 Změny týkající se odvětví bydlení

⁽²⁾ Stanovisko EHSV ke sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu o jiných než základních sazbách DPH, Úř. věst. C 211, 19.8.2008, s. 67.

4.5.1 Dodání a výstavba bytů

4.5.1.1 Trvalé uplatňování na veškeré typy bydlení – nejen ty, které spadají do „sociální politiky“, jak je stanoveno ve stávající kategorii 10 – významně rozšiřuje oblast pro snižování DPH. Tato změna je podpořena argumentem, že členské státy vykládají pojem „sociální politika“ různě a že předpisy v místě zdanění těchto služeb ustanovují zdanění do místa, kde se majetek nachází.

4.5.1.2 Přestože tak bude harmonizace dosaženo, není jisté, zda tento jednotný přístup nezachází příliš daleko, vezmeme-li v úvahu dopad reformy ⁽¹⁾. Dosáhne uplatňování snížené sazby DPH na celé odvětví bydlení za jakoukoli cenu a za jakýmkoli účelem sociálně a ekonomicky žádoucího cíle?

4.6 Opravy bytů a jiných budov

4.6.1 Renovace a přestavby byly již zahrnuty v příloze III o bydlení jako součást sociální politiky a renovace a opravy soukromých bytů a úklid v domácnostech byly již zahrnuty do přílohy IV. Zcela správně bylo přidáno „bohoslužebných míst a kulturního dědictví a historických památek.“

4.6.2 Navíc je odstraněno „materiálů, které tvoří podstatnou část hodnoty poskytnuté služby“. Návrh chce proto umožnit zahrnutí takových služeb, kdy je zboží součástí poskytované služby, do snížené sazby.

4.6.2.1 EHSV považuje obě tyto změny za přijatelné.

4.7 Snížená DPH v restauračních a pohostinských službách

4.7.1 Snížená DPH v restauračních a pohostinských službách představuje dlouho diskutované citlivé téma, proti kterému se stále staví některé členské státy.

4.7.2 Dle posouzení dopadů provedení Komisí ⁽²⁾ představují bary, restaurace a pohostinské služby 6,1 % soukromé spotřeby ⁽³⁾ a 1,9 % přidané hodnoty. Tvoří rovněž 3,3 %

⁽¹⁾ Stavebnictví celkově představuje 6,2 % přidané hodnoty (EU-27), přičemž bytová výstavba tvoří polovinu tohoto množství, tj. 3,1 %.

⁽²⁾ SEK(2008) 2190. Brusel, 7. 7. 2008.

⁽³⁾ EU-25 (všechny členské státy vyjma Bulharska a Rumunska).

všech pracovních míst ⁽⁴⁾. Obchodní sdružení HOTREC uvádí, že odvětví zahrnuje 1 600 000 podniků ⁽⁵⁾.

4.7.3 Jak již EHSV zdůraznil, sazby uplatňované v tomto sektoru ovlivňují typické místně poskytované služby, ale ovlivňují i rozložení turistického ruchu v členských státech. Tato situace spolu se skutečností, že DPH v restauracích je hlavním zdrojem příjmů, komplikuje přijetí jednotného kritéria v rámci EU, kterého stále není dosaženo ⁽⁶⁾.

4.7.3.1 Dopad na turistický ruch se bude mezi členskými státy pravděpodobně lišit. Navíc u hotelnictví (stejně jako u restauračních služeb z hlediska vnitřního trhu), které by v současné době mohlo využívat snížené sazby DPH, si Komise není vědoma žádného narušení způsobeného DPH. Náklady na restaurační služby navíc nepředstavují hlavní část celkových nákladů na dovolenou.

4.7.4 Stávající uspořádání spočívající na dočasných ustanoveních směrnice 2006/112/ES s sebou nese významné rozdíly: jedenáct členských států již nižší sazby uplatňuje na základě zvláštních odchylek ⁽⁷⁾, zatímco zbylým šestnácti státům je tato možnost upřena. Navrhovaná změna proto usiluje o obecné vyrovnání v této oblasti.

4.7.5 Vyjmutí alkoholických nápojů je nutné v zájmu shody se stávajícími ustanoveními, která upravují jejich nákup v zařízeních za účelem následné spotřeby ⁽⁸⁾.

4.7.6 V žádném případě by se nemělo zapomínat, že uplatňování snížených sazeb není povinné, ale představuje pro členské státy možnost.

4.8 Místně poskytované služby ⁽⁹⁾

4.8.1 Nové kategorie 19 až 23 zahrnují široké spektrum služeb, z nichž některé jsou již obsaženy v dočasných ustanoveních stávající směrnice: pokud by text nebyl změněn, vztahovala by se na ně od 1. ledna 2011 běžná sazba DPH.

⁽⁴⁾ EU-27. Pokud se přidají hotely, tvoří 4,4 % všech pracovních míst.

⁽⁵⁾ Hotely, restaurace a kavárny v Evropě. Číslo odkazuje na všechna tři odvětví. HOTREC uvádí počet osob v nich zaměstnaných na nejméně 9 000 000.

⁽⁶⁾ Zatímco některé členské státy, jako Francie, upřednostňují uplatňování snížené sazby, které je již platné v jiných státech, Německo – mimo jiné – je proti, vzhledem k tomu, že je proti jakémukoli rozšíření rozsahu snížených sazeb DPH.

⁽⁷⁾ Jsou to: Řecko, Španělsko, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Nizozemsko, Rakousko, Polsko, Portugalsko a Slovinsko.

⁽⁸⁾ Směrnice 2006/112/ES, příloha III, kategorie 1 zahrnuje: „Potraviny (včetně nápojů, avšak s výjimkou alkoholických nápojů) ...“.

⁽⁹⁾ Místní služby – včetně velké části služeb s vysokým podílem lidské práce – představují 4,8 % soukromé spotřeby (EU-25, vyjma Bulharska a Rumunska) a 2,1 % přidané hodnoty. Nepřikládá se jim velká ekonomická váha, což se netýká oprav budov.

4.8.2 V tomto typu služeb, které zaměstnávají velké množství osob, obecně nedochází k riziku narušení hospodářské soutěže.

4.8.3 Zahrnutí zahradnických a s nimi souvisejících služeb je oprávněné, protože jsou podobného charakteru jako ostatní služby.

4.8.4 Opravy „movitého hmotného majetku“:

a) kritérium, které definuje „drobné“ opravy je zachováno;

b) zavádí se však podstatná koncepční změna, je zvolena obecná definice místo konkrétní zmínky určitého druhu zboží (jako jsou jízdní kola, obuv, atd.). **Movitý** majetek je takový, který může být přemístěn z místa na místo (podle definice obsažené ve španělském občanském zákoníku), a výklad pojmu **hmotný** majetek je stanoven v několika evropských právních systémech. Nová kategorie je velmi široká, právní úprava každého státu bude tedy muset přesně stanovit typ majetku, na který se bude směrnice vztahovat podle příslušného systému práva daného státu, ačkoliv EHSV navrhuje pro různé druhy služeb nestanovovat žádná omezení.

4.8.5 Autoservisní služby:

— vzhledem k významnému finančnímu úsilí Evropské unie a členských států ve prospěch automobilového průmyslu se zdá být nezbytné, aby činnosti související s autoservisními službami byly výslovně zahrnuty mezi místně poskytované služby, s cílem zvýšit kupní sílu evropských automobilistů, zlepšit kvalitu a bezpečnost vozidel v provozu a udržet zaměstnanost v tomto odvětví.

4.8.5.1 Proto se navrhuje následující úpravy přílohy III tohoto návrhu:

— (8) 20) Po „... tříkolek všech druhů“: nahradit „vyjma veškerých ostatních dopravních prostředků“ za „a osobních a nákladních motorových vozidel“.

— (8) 21) Za „... hmotného majetku“ doplnit toto: „včetně majetku souvisejícího s osobními a nákladními motorovými vozidly“.

4.8.6 Speciální potraviny pro určitá onemocnění:

— Dietní potraviny k určitým onemocněním, jako je např. fenylketonurie a celiakie, by se měly osvobodit od DPH.

4.9 Služby s vysokým podílem lidské práce

4.9.1 Tyto služby jsou již zahrnuty v místně poskytovaných službách (oddíl 4.8).

4.9.2 Obecně vyžadují práci – v porovnání s celkovou ekonomikou – která je prováděna pracovníky bez specializace v pracovním poměru na dobu určitou. Příznivější daňový režim by jim zajistil větší stabilitu v zaměstnání.

4.9.3 V souvislosti s dopady přináší společnost Copenhagen Economics údaje týkající se očekávaného nárůstu HDP jako důsledku snížení DPH pro místně poskytované služby a restaurace díky posunu činností svépomocné ekonomiky a šedé ekonomiky do ekonomiky oficiální.

V Bruselu dne 25. února 2009.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI